

ЛІТЕРАТУРА

1. Александрова С.А. Проблема формування конфліктологічної культури студентів туристських спеціальностей / С.А. Александрова // Вісник Луганського національного університету ім. Т. Шевченка. - 2012. - №4(239). - Ч.ІІ. - С.5-9.
2. Підбуцька Н.В. Педагогічні умови формування конфліктологічної культури майбутнього інженера – машинобудівника : дис. канд. пед. наук : 13.00.04 / Підбуцька Ніна Вікторівна. – Вінниця, 2008. – 253 с.
3. Самсонова Н.В. Конфликтологическая культура специалиста и технология ее формирования в системе вузовского образования : монография / Н.В. Самсонова. – Калининград : Изд-во КГУ. – 199 с.
4. Туркот Т.І. Педагогіка вищої школи : навч. посібник / Т. І. Туркот. - К. : Кондор, 2011. - 628 с.

REFERENCES

1. Aleksandrova S.A. Problema formuvannja konfliktologichnoyi kul'turi studentiv turists'kih special'nostej / S.A. Aleksandrova // Visnik Lugans'kogo nacional'nogo universitetu im. T. Shevchenka. - 2012. - №4(239). - Ch.II. - P.5-9.
2. Pidbuc'ka N.V. Pedagogichni umovi formuvannja konfliktologichnoyi kul'turi majbutn'ogo inzhenera – mashynobudivnika : dis. kand. ped. nauk : 13.00.04 / Pidbuc'ka Nina Viktorivna. – Vinnicja, 2008. – 253 p.
3. Samsonova N.V. Konfliktologicheskaja kul'tura specialista i tehnologija ee formirovanija v sisteme vuzovskogo obrazovanija : monografija / N.V. Samsonova. – Kaliningrad : Izd-vo KGU. – 199 p.
4. Turkot T.I. Pedagogika vishhoyi shkoli : navch. posibnik / T. I. Turkot. - K. : Kondor, 2011. - 628 p.

УДК 378. 124.

ЯКІСТЬ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ У ВНЗ УКРАЇНИ В УМОВАХ МОДЕРНІЗАЦІЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Марушкевич А.А ., д. пед. н., професор

*Київський національний університет імені Тараса Шевченка, пр.Глушкова, 2-а, м. Київ,
Україна*

pedagogika@ukr.net

У статті розкрито значущість теоретичних знань та практичної складової у підготовці майбутніх педагогів до професійної діяльності; вивітлено позиції окремих українських та російських учених щодо якості формування особистості педагога у ВНЗ.

У ВНЗ науково-педагогічні працівники намагаються забезпечувати відповідний рівень знань студентів, їх допрофесійну соціалізацію, підтримувати контакти з роботодавцями для ознайомлення молоді з майбутніми професіями. Велике значення у становленні майбутнього педагога має його підготовка, яка суттєво залежить від професійної орієнтації ще до моменту вступу у вищий навчальний заклад та практичного ознайомлення з майбутньою професією.

Ключові слова: теоретичні знання, практичні навички, модернізація системи освіти, компетенції, компетентність, професійна компетентність.

КАЧЕСТВО ПОДГОТОВКИ БУДУЩИХ ПЕДАГОГОВ В ВУЗах УКРАИНЫ В УСЛОВИЯХ МОДЕРНИЗАЦИИ ВЫСШЕГО ОБРАЗОВАНИЯ

Марушкевич А.А.

Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, пр.Глушкова, 2-а, г. Киев, Украина

pedagogika@ukr.net

В статье раскрыты значимость теоретических знаний и практической составляющей в подготовке будущих педагогов к профессиональной деятельности, освещены позиции отдельных украинских и российских учёных относительно качества формирования личности педагога в ВУЗе.

В вузах научно-педагогические работники стараются обеспечить соответствующий уровень знаний студентов, их допрофессиональную социализацию, поддерживать контакты с работодателями для ознакомления молодежи с будущими профессиями. Большое значение в становлении будущего педагога имеет его подготовка, которая во многом зависит от профессиональной ориентации еще до момента поступления в высшее учебное заведение и практического ознакомления с будущей профессией.

Ключевые слова: теоретические знания, практические навыки, модернизация сферы образования, компетенции, компетентность, профессиональная компетентность.

THE QUALITY OF TRAINING OF FUTURE TEACHERS IN UKRAINIAN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS UNDER CONDITIONS OF MODERNIZATION OF HIGHER EDUCATION

Marushkevich A.A.

Kyiv national university named by Taras Shevchenko, prospekt Hlushkov, 2A, Kyiv, Ukraine

pedagogika@ukr.net

This article deals with the meaning of theoretical knowledge and practical component in training of future teachers for professional activity. The positions of certain Ukrainian and Russian scientists concerning the quality of forming of personality of a teacher in institutes of higher education have been analyzed.

In universities scientific and pedagogical workers try to provide the appropriate level of knowledge of students, their pre-professional socialization, liaise with employers to familiarize young people with the future of the profession. Great importance in the development of future teacher is his training, which largely depends on the professional orientation before receipt of a higher education institution and practical acquaintance with the future profession.

At present the positions of some Ukrainian and Russian scientists quality formative teacher in high school are tangents that: decreased prestige pedagogical work; managers have inferior teaching managerial position requiring improvements through financial support to educational institutions; to the training of future specialists in education has been used exclusively competence approach; training competent person to the future professional activity, its harmonious development, a high level of spirituality - one of the main objectives of higher education.

Key words: theoretical knowledge, practical skills, modernization of education system, competences, competence, professional competence.

Модернізація українського суспільства залежить від освітнього рівня молодого покоління, яке має ґрунтовні знання і здатне конкурувати на ринку праці в умовах суворого відбору. Неможливо не погодитися з тим, що цей рівень є значущим показником, який впливає на стан вищої освіти і її інтеграцію у світовий освітній простір. Молоді люди мають ставати фахівцями високого гатунку, спроможними проявляти творчу активність у набутті та сприйнятті знань, що допомагають професійному росту. На сьогодні найбільш конкурентоспроможними є особистості з вищою освітою, оскільки саме вони найчастіше відповідають вимогам тих роботодавців, котрі прагнуть запросити з числа кандидатів на наявні вакантні місця найбільш здатних забезпечувати відповідну ділянку роботи. Це породжує переконання в управлінців освітньої галузі щодо необхідності підготовки кадрів, здатних до професійної мобільності. Така підготовка безпосередньо стосується майбутніх педагогів. Реформації в українському суспільстві орієнтують на особливу якість їх навчання у ВНЗ, розвиток у них здатності розробляти нові технології і методики, вводити у навчальний процес інновації, інтенсивно набувати досвід тощо.

За останні десятиліття в Україні здійснено низку кроків щодо розвитку освітньої галузі, сприяння професійній орієнтації молоді та її професійному навчанню. Про це свідчать такі програмні документи: «Про Національну доктрину розвитку освіти» (квітень 2002 р.), «Програма розвитку дистанційного навчання на 2004 – 2006 роки» (вересень 2003 р.), «Про заходи щодо вдосконалення системи вищої освіти України» (лютий 2004 р.), «Комплексна програма забезпечення загальноосвітніх, професійно-технічних і вищих навчальних закладів сучасними технічними засобами навчання з природничо-математичних і технологічних дисциплін» (липень 2004 р.), «Державна програма розвитку вищої освіти на 2005 – 2007 роки» (вересень 2004 р.), «Про забезпечення подальшого розвитку вищої освіти в Україні» (вересень 2008 р.), «Про заходи щодо забезпечення пріоритетного розвитку освіти в Україні» (вересень 2010 р.), Національна стратегія розвитку освіти України на 2012 – 2021 роки та ін. У них обґрунтовано основні завдання державної політики у сфері освіти, професійної підготовки та перепідготовки молоді. Значне місце в документах відведене якості підготовки студентів у ВНЗ України, яка залежить від розвитку їх ініціативності, впровадження у навчальний процес інноваційних складових, орієнтації на побудову майбутньої кар'єри, вияву педагогами професійної майстерності. Крім цього, підготовка фахівців з вищою освітою передбачає як навчання, так і виховання. Виховання студентської молоді впливає на формування протягом навчання «морально-психологічної готовності самовіддано працювати за обраним фахом» [10, с.9].

Метою публікації є розкриття значущості теоретичних знань та практичної складової у підготовці майбутніх педагогів у ВНЗ України до професійної діяльності та висвітлення позицій окремих українських і російських учених щодо якості формування особистості педагога в умовах модернізації вищої освіти.

Українська молодь щодалі більшою мірою прагне здобувати вищу освіту за межами України. Цьому сприяє взаємодія між державами у двосторонньому співробітництві, обміну в культурній, науковій, соціальній сферах, міжнародного досвіду. Вагомою в умовах модернізації вищої освіти в Україні стала розроблена Національна рамка кваліфікацій, яка містить опис кваліфікаційних рівнів і орієнтує на забезпечення взаємозв'язку між ВНЗ і роботодавцями. Вона є основою для розробок галузевих рамок кваліфікацій, Національного класифікатора професій, Класифікатора видів економічної діяльності тощо. Національна рамка кваліфікацій є стержнем впорядкування Переліків напрямів і спеціальностей підготовки фахівців.

У ВНЗ нашої країни науково-педагогічні працівники намагаються забезпечувати відповідний рівень знань студентів, їх допрофесійну соціалізацію, підтримувати контакти з роботодавцями для ознайомлення молоді з майбутніми професіями. На сьогодні зрозумілим є факт, що велике значення у становленні майбутнього педагога має його підготовка, яка суттєво залежить від професійної орієнтації ще до моменту вступу у вищий навчальний заклад та практичного ознайомлення з майбутньою професією.

У системі підготовки педагогів здійснюються зміни, спрямовані на підвищення її якості. Така тенденція простежується у прагненні освітян відійти від традиційної парадигми навчання, яка орієнтована здебільшого на формування теоретичних знань, умінь та навичок, котрі часто не узгоджені між собою. Окремі російські вчені справедливо стверджують: «Розвиток системи педагогічної освіти, вдосконалення підготовки майбутніх викладачів в обов'язковому порядку передбачають звернення до загальнотеоретичних науковим підставах» [9, с.57]. Роботодавці ж зважають здебільшого на практичні навички молодих фахівців. Необхідність практичної спрямованості навчання у ВНЗ враховується під час реформування освітньої галузі, хоча ми знаємо, що її постійно реформували у відповідності до певного історичного періоду в житті країни. Освітня реформа є складним процесом, який включає пошук компромісів, розробку проектів, використання світового досвіду впровадження інновацій, забезпечення умов для самореалізації молоді тощо. У реформуванні

системи освіти в Україні важливе значення мають «... принцип пріоритетності людини», «... оновлення відповідно з вимогами часу нормативної бази», модернізація її «... структури, змісту та організації» [7] тощо. Підготовка студентів до нової «економічної реальності» має включати економічне виховання, яке впливає на вибір сфери майбутньої професійної діяльності, усвідомлення своїх можливостей. Значне місце у підготовці фахівців має не лише отримання ними знань, а й формування креативності, ціннісні установки.

У вирішенні питання щодо якісної теоретичної і практичної підготовки майбутніх педагогів маємо акцентувати увагу на тому, що вищі навчальні заклади мають «... втілювати стратегію постійного підвищення якості» [11, с.145]. Провідним завданням модернізації системи освіти є підвищення відповідальності за розвиток творчого потенціалу молодих фахівців. Важливе місце займає позиція керівника, який має прогнозувати результати діяльності довіреного йому колективу науково-педагогічних працівників. Незаперечним залишається факт, що останнім часом «Педагогічна позиція в управлінні поступово стала сходити нанівець, поступившись місцем так званій «менеджерській». На перший план вийшло завдання раціонального витрачання бюджетних коштів і супутня функція тотального контролю над їх розподілом і використанням» [12, с.5]. Фінансова підтримка багатьох вищих навчальних закладів на сьогодні потребує поліпшення, тому акцентуація управління уваги саме на ній є зрозумілою. До того ж, введення Болонської системи у вітчизняну практику передбачає витрати значних коштів на підтримку навчального процесу, оснащення аудиторій найсучаснішими засобами, впровадження у викладання інноваційних технологій. До основних принципів внутрішнього і зовнішнього забезпечення якості вищої освіти віднесені відповідальність за зміст наданих послуг, захищеність інтересів суспільства щодо якості і стандартів вищої освіти, розробка навчальних програм і удосконалення їх якості в інтересах суспільства, прозорість і використання зовнішньої фахової допомоги, створення культури якості, відкритість і підзвітність забезпечуваної якості [11, с.154] тощо. На думку вчених із Росії «...при пересадці на вітчизняний ґрунт чужих моделей ми обмежилися зовнішніми формальними ознаками, зокрема двокаскадною підготовкою фахівців, що включає бакалаврат і магістратуру» [12, с.8]. Названі фактори впливають на стан модернізації вищої освіти, важливою умовою якої є «...підготовка педагогічних і науково-педагогічних працівників, їх професійне вдосконалення» [11, с.177]. Вони створюють передумови для появи парадигми, орієнтованої на формування можливостей фахівця навчатися протягом життя та виконувати вимоги до професійної діяльності. У цій справі важливими є «...зрушення у бібліотечно-інформаційному забезпеченні педагогічної освіти і науки» [7].

Бажання освітян удосконалити підходи до підготовки майбутніх фахівців викликане зниженням престижу педагогічної роботи, що пояснюється багатьма причинами, серед яких «Нищенское положение профессорско-преподавательского состава, вынужденного к тому же бесконечно менять структуру учебных планов и содержание учебных курсов, подстраиваясь под модные тренды» [12, с.8]. Цей факт офіційно підтверджено в такому трактуванні: «Залишається низькою престижність освіти і науки в суспільстві». До того ж, покращення підготовки педагогічних кадрів викликане «...неготовністю певної частини працівників освіти до інноваційної діяльності». На сьогодні важливим є «...підвищення соціального статусу педагогічних та науково-педагогічних працівників» [7]. У Національній стратегії розвитку освіти в Україні на 2012-2021 роки зазначено: «Сучасний розвиток суспільства вимагає удосконалення системи педагогічної та післядипломної освіти педагогічних та науково-педагогічних працівників відповідно до умов соціально орієнтованої економіки та інтеграції України в європейське та світове освітнє співтовариство» [11, с.179].

У дослідженнях останніх років, присвячених професійній підготовці фахівців, науковці виправдано стали використовувати терміни «компетенції», «компетентність», «компетентнісний підхід». Їм присвячено ряд публікацій, тлумачень. У Національній рамці кваліфікацій визначення терміну «компетентність» трактується як «здатність особи до

виконання певного виду діяльності, що виражається через знання, розуміння, уміння, цінності, інші якості особистості» [11, с. 126]. Вдале пояснення терміну «компетенції» знаходимо у працях московських учених: «...у людини є ціла низка характеристик, які не є ні знаннями, ні вміннями, ні навичками, але які суттєво впливають на результативність його діяльності. Такі характеристики були виділені, шкаловані і названі «компетенціями» [2, с. 23]. У присвячених цій проблемі дослідженнях акцентується увага на компетенціях як змістовій характеристиці професійної підготовки. Вони, згруповані в блоки, дістали назву кластерів. Російські вчені уклали кластери так: «Кластер «досягнення і дія». Компетенції: орієнтація на досягнення; порядок-якість-акуратність; ініціатива; пошук інформації.

Кластер «допомога і підтримка інших». Компетенції: міжособистісне розуміння; орієнтація на обслуговування клієнта.

Кластер «вплив і надання впливу». Компетенції: вплив і здійснення впливу; розуміння компанії; побудова відносин.

Кластер «менеджерські компетенції». Компетенції: розвиток інших людей; директивність (асертивність і застосування посадових повноважень); командна робота і співпраця; командне лідерство.

Кластер «когнітивні компетенції». Компетенції: аналітичне мислення, концептуальне мислення, здібності експерта.

Кластер «особиста ефективність». Компетенції: самоконтроль; впевненість у собі; гнучкість; відданість компанії; інші особисті характеристики » [2, с. 24].

Значення професійної компетентності пояснює Л.В. Буркова, яка доводить, що вона відображає діяльну характеристику суб'єкта, а її змістова характеристика має відображати процесуальну сторону професійної діяльності. Л.В. Буркова наголошує, що взаємозв'язок та послідовність професійних компетентностей визначається загальною логікою розв'язання професійних завдань, яка визначається в теоріях системного аналізу та прийнятті рішень [3].

Модернізація вищої освіти в Україні потребує нових ідей з боку науково-педагогічних працівників ВНЗ та підходів до оцінювання їх професійної компетентності, підвищення вимог до викладання навчальних дисциплін. На сьогодні важливе значення має діагностування якості навчальної діяльності викладача, рівня його кваліфікованості та педагогічної майстерності. Це викликано тим, що викладання у вищому навчальному закладі має відповідати завданням його розвитку, міжнародним стандартам та потребам студентів щодо доступу до ефективних засобів навчання, а викладач повинен володіти глибокими знаннями філософії, педагогіки, психології, соціології і інших дисциплін, вміти використовувати найновіші засоби, застосовувати сучасні технології навчання, проявляти креативність. Він має вирізнятися знаннями про розвиток сучасного суспільства, володінням інформацією про молодіжну політику в державі, соціально-економічний стан у її регіонах. Важливе місце у професійній діяльності викладача ВНЗ посідає комунікативна компетентність. «Комунікативна компетентність, - як зазначає А.І. Кузьмінський, - культура усної і писемної форм літературної мови, володіння іноземними мовами, сучасними інформаційними технологіями, ефективними методами і прийомами міжособистісного спілкування» [5, с.139-140].

Досвід європейських країн показав, що на підвищення відсотку працевлаштування випускників ВНЗ вплинуло впровадження компетентнісного підходу в їх навчання. Результати компетентнісного підходу до підготовки майбутніх фахівців освітньої галузі вимірюються дослідниками як показники їх знань та вмінь, здатності до дотримання вимог щодо здійснення у подальшому професійної діяльності.

Динаміка формування професійних компетентностей залежить від того, наскільки вони відповідають змісту особистісних цінностей підготовленого фахівця. Цінності утворюють базу і механізм формування професійних компетентностей. Л.В.Буркова, аналізуючи значення компетентнісної підготовки майбутніх фахівців соціономічних професій, звернула увагу на природу ціннісностей професійної діяльності цієї групи професій і вказала на визначені В.Сластьоніним та І.Ісаєвим умовні їх рівні: *особистісні* (існують як соціально-психологічні утворення, у яких відображаються цілі, мотиви, ідеали, світоглядні характеристики особистості вчителя); *групові* (цінності у вигляді ідей, концепцій, норм, що регулюють і спрямовують педагогічну діяльність у межах певних освітніх інститутів); *соціально-педагогічні* цінності (відображають характер і зміст тих цінностей, що функціонують в різних соціальних системах) [3].

Велике значення у підготовці майбутніх фахівців має діяльнісний підхід до їх навчання. Вчені відзначають, що «Фундаментальний принцип діяльнісного підходу можна сформулювати так: безпосередньою причиною будь-яких змін у психіці людини є тільки його власна діяльність» [2, с.26]. На переконання вчених при забезпеченні цього підходу увагу варто зосереджувати не на діях педагога, а на діях його учнів [2, с.27]. Важливо врахувати при цьому можливості їх спілкування, культуру діалогу, оскільки «діалог використовується як метод, засіб та форма» [6, с.67]. Характер спілкування викладачів зі студентами «...має бути демократичним, гуманним, враховувати традиції та звичаї українського народу, ґрунтуватись на загальнолюдських цінностях. Для цього сприятливі умови існують на всіх заняттях, де студенти мають змогу навчатися висловлювати свої думки і усно, і письмово» [8, с.358]. До того ж, важливим є «... оновлення цілей і змісту освіти на основі компетентісного підходу та особистісної орієнтації, урахування світового досвіду та принципів сталого розвитку» [7].

Аналізуючи питання підготовки майбутніх фахівців до педагогічної діяльності маємо відзначити роль у цьому процесі досягнень педагогічної науки, її функціональне призначення. А.І. Кузьмінський пише: «Якщо ми хочемо забезпечити всебічний, гармонійний розвиток людини, треба оволодіти широким спектром знань про її розвиток і виховання. Цими знаннями й оперує педагогіка» [5, с.17]. Педагогічна наука, на думку окремих учених, розвивається повільно. Функціональне призначення педагогіки вчені вбачають у закономірностях «...організації освітнього процесу як процесу навчання і виховання, а також технології застосування цих закономірностей в певних умовах» [4, с.43]. На їх погляд, педагогіка має набути іншого витка розвитку, стати стратегічною. Її метою має бути «...виявлення основних закономірностей, на яких будується процес формування критеріально забезпеченого стратегічного мислення, і побудова технологій організації цих закономірностей у різних умовах» [4, с.54].

У всьому світі вищу освіту сприймають як фундамент розвитку всього людства і гарант індивідуального розвитку особистості, формування її інтелектуального і духовного потенціалу. Звідси й розвиток держави має «...гармонійно поєднуватися з модернізацією освіти, щоб задовольнити потреби і прагнення людей, особливо молоді, сформувати нову систему суспільних цінностей у сфері діяльності і громадянському, і в приватному секторах» [8, с.7].

Отже, в умовах модернізації вищої освіти в Україні особлива увага має приділятися наданню майбутнім педагогам якісних теоретичних знань з дисциплін, необхідних для забезпечення їх подальшої професійної діяльності; невпинному розвитку педагогічної науки, що формує теорію навчання і виховання, виявляє їх тенденції та закономірності.

У процесі набуття майбутніми педагогами знань важливе місце має відводитися значущості комунікативної компетентності викладачів ВНЗ, характеру їх спілкування зі студентами,

формування професійних компетентностей молоді на основі або з урахуванням їх особистісних цінностей.

Практична складова підготовки майбутніх педагогів до професійної діяльності здебільшого має ґрунтуватися на їх попередній професійній орієнтації, здійснюваній до моменту вступу у вищий навчальний заклад; подальшому усвідомленні й засвоєнні ними кластерів; якісному забезпеченні навчального процесу викладачами, діагностування рівня кваліфікованості та педагогічної майстерності яких має постійно здійснюватися у ВНЗ тощо.

На сьогодні позиції окремих українських та російських учених щодо якості формування особистості педагога у ВНЗ є дотичними в тому, що: знизився престиж педагогічної роботи; в управлінців педагогічна позиція поступається менеджерській через потребууючу поліпшення фінансову підтримку навчальних закладів; до підготовки майбутніх фахівців освітньої галузі має застосовуватися виключно компетентнісний підхід; підготовка компетентного фахівця до майбутньої професійної діяльності, його гармонійний розвиток, високий рівень духовності - одні з найголовніших завдань вищої освіти.

Не можливо не погодитися з тезою: «...модернізація і розвиток освіти повинні набути випереджального безперервного характеру, гнучко реагувати на всі процеси, що відбуваються в Україні та світі» [7]. Українське суспільство має підтримувати молоде, креативне, освічене і мобільне покоління, щоб воно залишалося в Україні і застосовувало в ній свої знання, реалізовувало здібності. Для цього з усією повнотою і якістю необхідно проводити профорієнтацію, забезпечувати професійну соціалізацію, професійне навчання тощо.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бережнова Е.В. Проблемы производства, систематизации и трансляции новых педагогических знаний / Е.В. Бережнова // Вестник Московского университета : Научный журнал. – Серия 20: Педагогическое образование. - №2. – 2013. - С. 35-43.
2. Боровских А.В. Размышления о стандартах в образовании / А.В. Боровских, Л.В. Попов, Н. Х. Розов // Вестник Московского университета : Научный журнал. – Серия 20: Педагогическое образование. - №2. – 2013. - С. 15-35.
3. Буркова Л.В. Соціономічні професії: інноваційна підготовка фахівців у вищих навчальних закладах : монографія / Л. В. Буркова. – К. : ТОВ „Інформаційні системи”, 2010. – 278 с.
4. Кудряшова Т.Г., Смирнов С.А. Стратегическая педагогика как следующий этап развития педагогики / Т.Г. Кудряшова, С.А. Смирнов // Вестник Московского университета : Научный журнал. – Серия 20 : Педагогическое образование. - №2. – 2013. - С. 43-55.
5. Кузьмінський А.І. Педагогіка вищої школи : Навчальний посібник / А.І.Кузьмінський. – К. : Знання, 2005. – 486 с.
6. Малыгон Л.И. Развитие культуры диалога в процессе подготовки педагога / Л.И. Малыгон // Вестник Московского университета : Научный журнал. – Серия 20 : Педагогическое образование. - №2. – 2013. - С.66 - 77.
7. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період до 2021 року / Схвалено Указом Президента України №344/2013, 25.06.2013. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [zakon.4.rada.gov.ua /laws /show /344 /2013/](http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/344/2013/)
8. Ортинський В.Л. Педагогіка вищої школи : навчальний посібник / В.Л. Ортинський. – К. : Центр учбової літератури, 2009. – 472 с.

9. Пономарёв Р. Е. Образовательное пространство подготовки будущих преподавателей в классическом университете / Р. Е. Пономарёв // Вестник Московского университета: Научный журнал. – Серия 20: Педагогическое образование. - №2. – 2013. - С. 56 - 65.
10. Фіцула М.М. Педагогіка вищої школи : навч. посібник / М.М.Фіцула. – К. : Академвидав, 2006. – 352 с.
11. Хрестоматія з педагогіки вищої школи : навч. метод. посіб. [для студентів ОКР магістр вищих навчальних закладів] / Уклад. : В.І.Бобрицька, Є.С. Спіцин. – Полтава : Скайтек, 2013. – 292 с.
12. Ямбург Е.А. „Близорукий бухгалтер” пришёл на смену учителю / Е.А. Ямбург // Вестник Московского университета : Научный журнал. – Серия 20 : Педагогическое образование. - №2. – 2013. - С. 3-15.

REFERENCES

1. Berezhnova E.V. Problemy proizvodstva, sistematizacii i transljicii novyh pedagogicheskikh znanij / E.V. Berezhnova // Vestnik Moskovskogo universiteta : Nauchnyj zhurnal. – Serija 20: Pedagogicheskoe obrazovanie. - №2. – 2013. - P. 35-43.
2. Borovskih A.V. Razmyshlenija o standartah v obrazovanii / A.V. Borovskih, L.V. Popov, N. H. Rozov // Vestnik Moskovskogo universiteta : Nauchnyj zhurnal. – Serija 20: Pedagogicheskoe obrazovanie. - №2. – 2013. - P. 15-35.
3. Burkova L.V. Socionomichni profesiji: innovacijna pidgotovka fahivciv u vishnih navchal'nih zakladah : monografija / L. V. Burkova. – K. : TOV „Informacijni sistemi”, 2010. – 278 p.
4. Kudrjashova T.G., Smirnov S.A. Strategicheskaja pedagogika kak sledujushhij etap razvitija pedagogiki / T.G. Kudrjashova, S.A. Smirnov // Vestnik Moskovskogo universiteta : Nauchnyj zhurnal. – Serija 20 : Pedagogicheskoe obrazovanie. - №2. – 2013. - P. 43-55.
5. Kuz'mins'kij A.I. Pedagogika vishhoyi shkoli : Navchal'nij posibnik / A.I.Kuz'mins'kij. – K. : Znannja, 2005. – 486 p.
6. Malygon L.I. Razvitie kul'tury dialoga v processe podgotovki pedagoga / L.I. Malygon // Vestnik Moskovskogo universiteta : Nauchnyj zhurnal. – Serija 20 : Pedagogicheskoe obrazovanie . - №2. – 2013. - P.66 - 77.
7. Nacional'na strategija rozvitku osviti v Ukrajini na period do 2021 roku / Shvaleno Ukazom Prezidenta Ukrajini №344/2013, 25.06.2013. [Elektronnij resurs]. – Rezhim dostupu : zakon.4.rada.gov.ua. /laws /show /344 /2013/
8. Ortins'kij V.L. Pedagogika vishhoyi shkoli : navchal'nij posibnik / V.L. Ortins'kij. – K. : Centr uchbovoyi literaturi, 2009. – 472 p.
9. Ponomarjov R. E. Obrazovatel'noe prostranstvo podgotovki budushhij prepodavatelej v klassicheskom universitete / R. E. Ponomarjov // Vestnik Moskovskogo universiteta: Nauchnyj zhurnal. – Serija 20: Pedagogicheskoe obrazovanie. - №2. – 2013. - P. 56 - 65.
10. Ficula M.M. Pedagogika vishhoyi shkoli : navch. posibnik / M.M.Ficula. – K. : Akademvidav, 2006. – 352 p.
11. Hrestomatija z pedagogiki vishhoyi shkoli : navch. metod. posib. [dlja studentiv OKR magistr vishnih navchal'nih zakladiv] / Uklad. : V.I.Bobric'ka, E.S. Spicin. – Poltava : Skajtek, 2013. – 292 p.
12. Jamburg E.A. „Blizorukij buhgalter” prishjol na smenu uchitelju / E.A. Jamburg // Vestnik Moskovskogo universiteta : Nauchnyj zhurnal. – Serija 20 : Pedagogicheskoe obrazovanie. - №2. – 2013. - P. 3-15.